

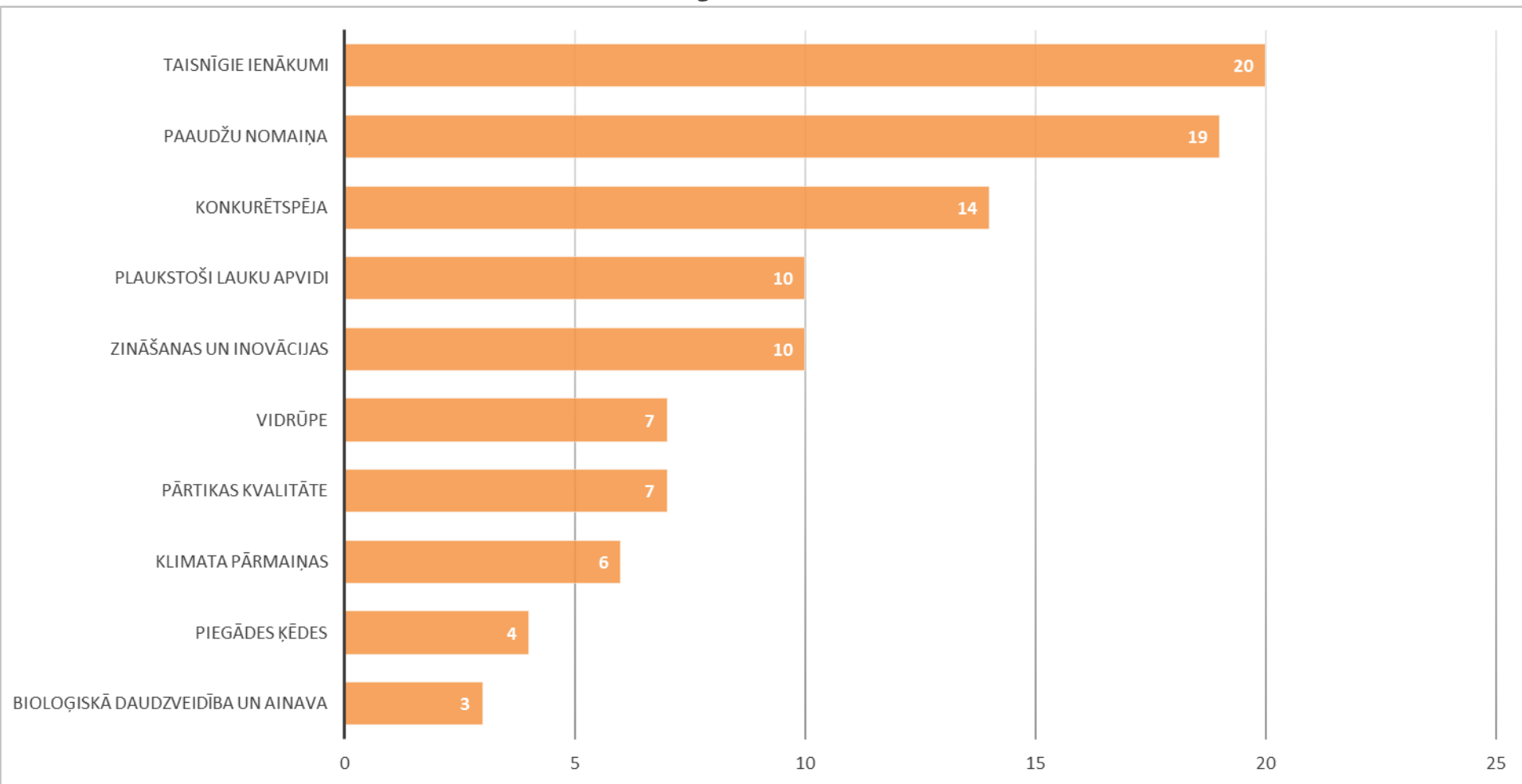
Iespējas Līdzsvarotai augsmei

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra
Valdes priekšsēdētājs
Mārtiņš Cimermanis

Kopējās lauksaimniecības politikas pēc 2020. gada prioritāšu sadalījums pēc reģionu diskusiju dalībnieku domām, %

Eiropa mainās

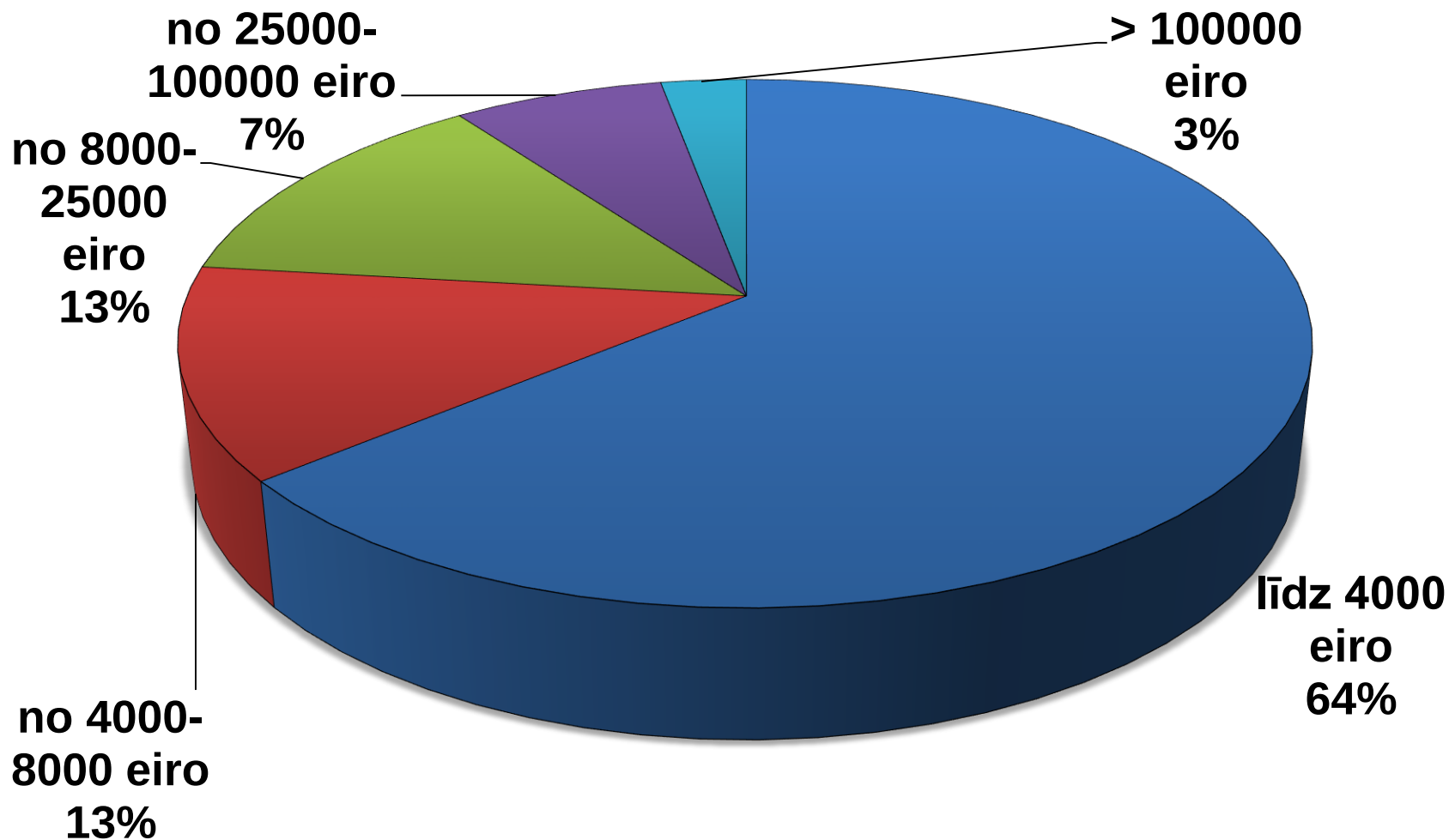
- Zinātnieku izstrādātās lauku attīstības pieejas pagājušā gadsimta 70-80. gados izveidoja pamatu politikas izmaiņām. Politikā vienkāršoto pieeju „klūsti liels vai dod ceļu citiem” pakāpeniski nomaina virzība uz lauksaimniecības sociālajiem un vides ieguvumiem. *Tiek atzīta saimniekošanas sistēmu strukturālā dažādība, sekmējot lauku reģionu identitāti!*

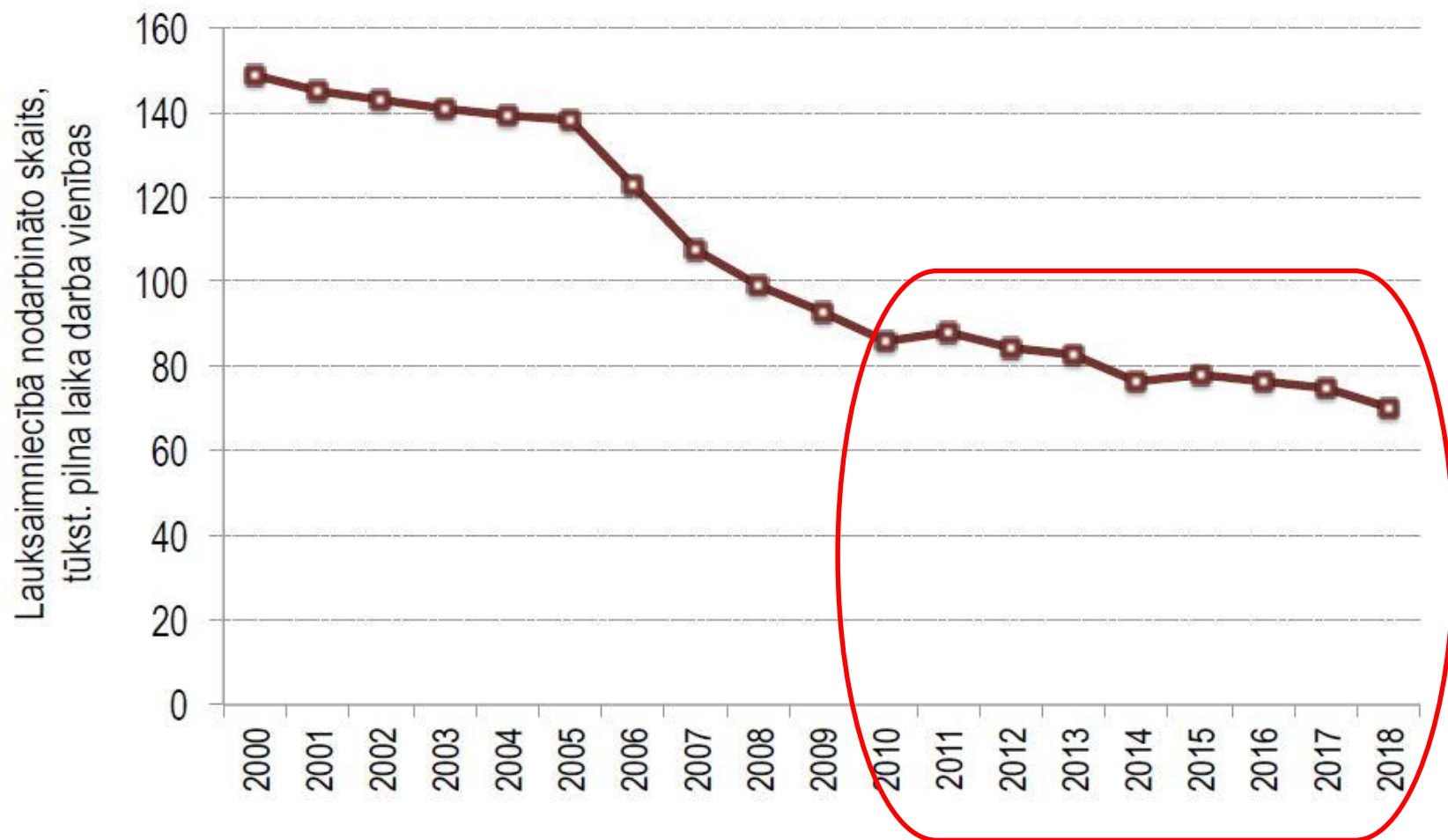
Runājot par mazajām lauku saimniecībām, tiek izmantoti dažādi termini:

- fizisks (platība)
- saimniecisks lielums(SI) – cik maza saimniecība;
- darbaspēka avots - ģimenes spēkiem;
- iesaistīšanās pakāpe tirgū – pašpatēriņa, daļēji
naturāla vai preču ražošana tirgum.
- Kāpēc prasam šai grupai obligāto % ieņēmumus
no L/S ja bieži vien

Mazo saimniecību struktūra, lielums (SI)

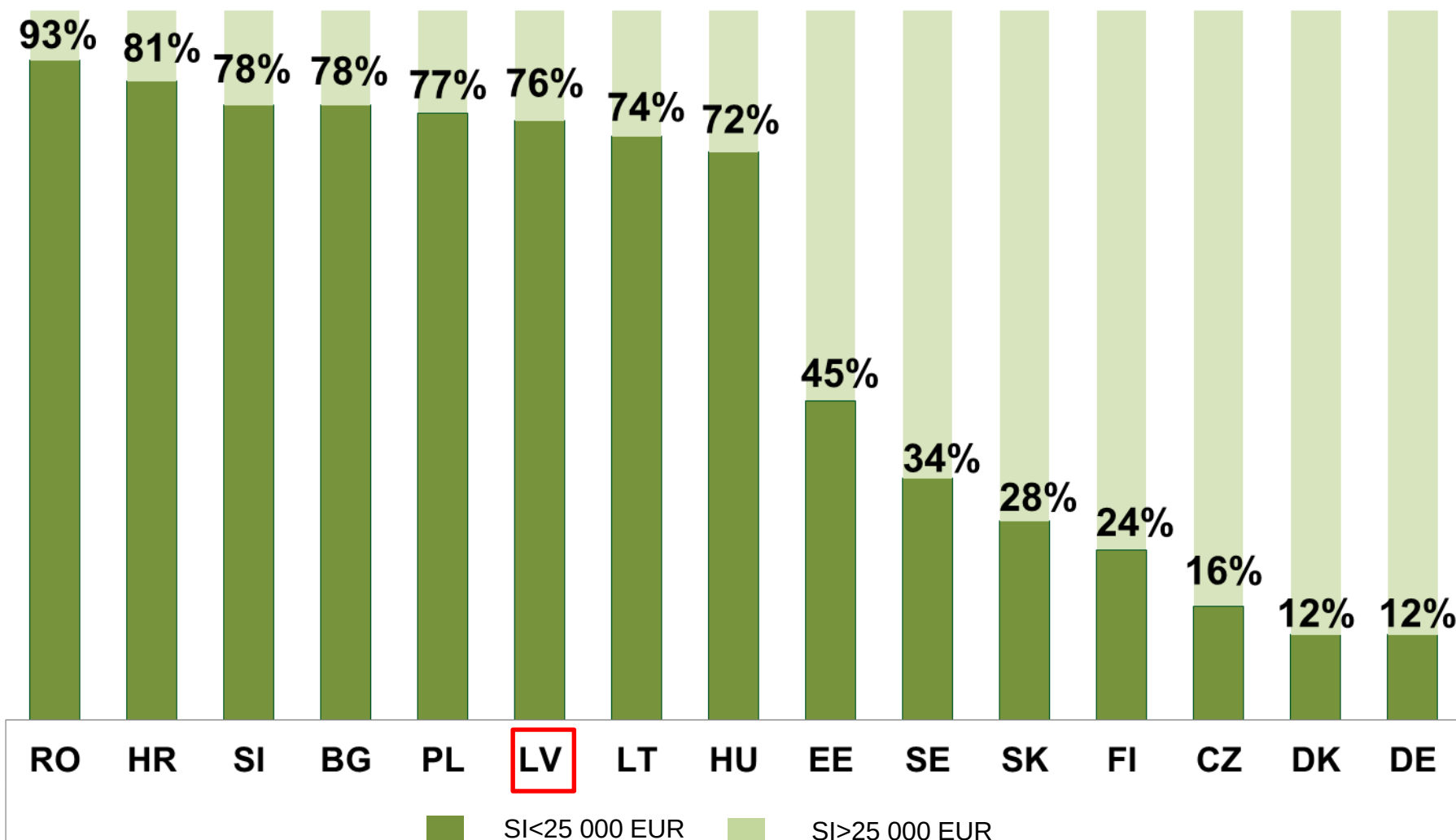

Lauksaimniecībā nodarbināto skaits

Kāds būs nākotnes scenārijs?

76% no lauksaimniecībā nodarbināto strādā mazajās saimniecībās

Lauku saimniecību skaits

Vai samazinājums turpināsies ?

Lielums (SI)	Skaits
Kopā	69933
līdz 4000 eiro	44696
no 4000-8000 eiro	9047
no 8000-25000 eiro	9189
no 25000-100000 eiro	4977
> 100000 eiro	2023

Ļoti mazas – 64%

47% LIZ Mazajās Saimniecībās
MILZU POTENCIĀLS!

Uz kuru pusi doties?

(SI) no 0-100 000 EUR
Skaitis kopā: **69 933**

No 2010. gada līdz 2018. gadam ik gadu nozari pamet ap 2 000 saimniecības (mīnus 14 000 saimniecību nākamo 7 gadu laikā, ja tendence nemainās)

Palikt maziem, taču radīt pievienoto vērtību.
BIO I/s, Vietējais tirgus. Zaļie iepirkumi.
Kooperācija.

Uz kuru pusi doties?

(SI) no 0-100 000 EUR
Skaitis kopā: **69 933**

No 2010. gada līdz 2018. gadam ik gadu nozari pamet ap 2 000 saimniecības (mīnus 14 000 saimniecību nākamo 7 gadu laikā, ja tendence nemainās)

Palikt maziem, taču radīt pievienoto vērtību

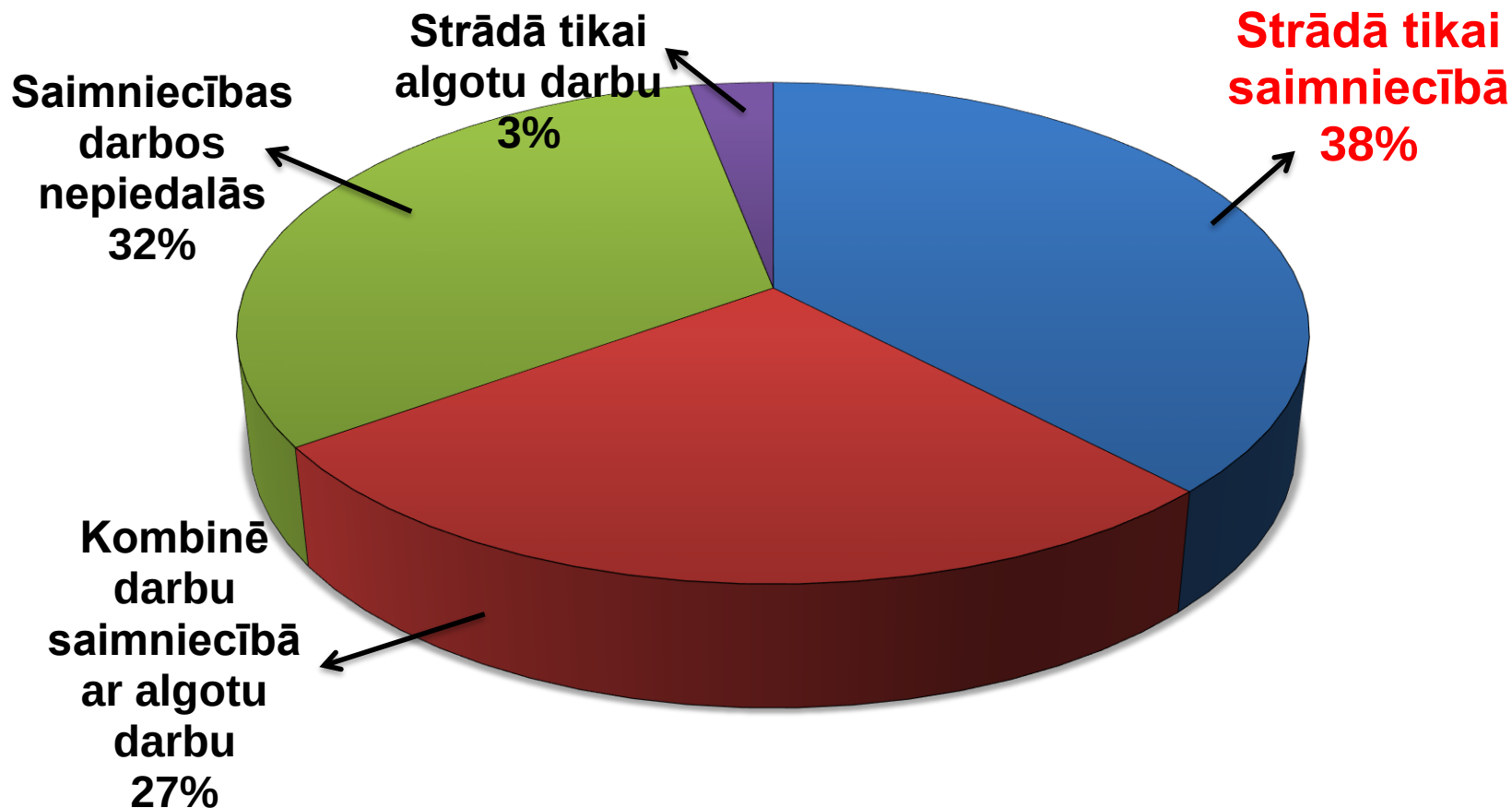
Attīstīt tradicionālo lauksaimniecību

Attīstīt nišas produktu ražošanu.
BIO l/s

Vidusslānis

Ienākumi uz ģimenes locekli mēnesī Latvijas vidusslānim <i>(pēc Swedbank Finanšu institūta veiktā pētījuma), EUR</i>	810
Atalgojuma daļa saimniecību izmaksās	30%
Apgrozījums uz ģimenes locekli gadā, EUR	32 400
Ģimenes locekļu skaits ģimenē	4
Saimniecības gada apgrozījums, EUR	129 600

Ģimenes iesaiste saimniecības darbos.

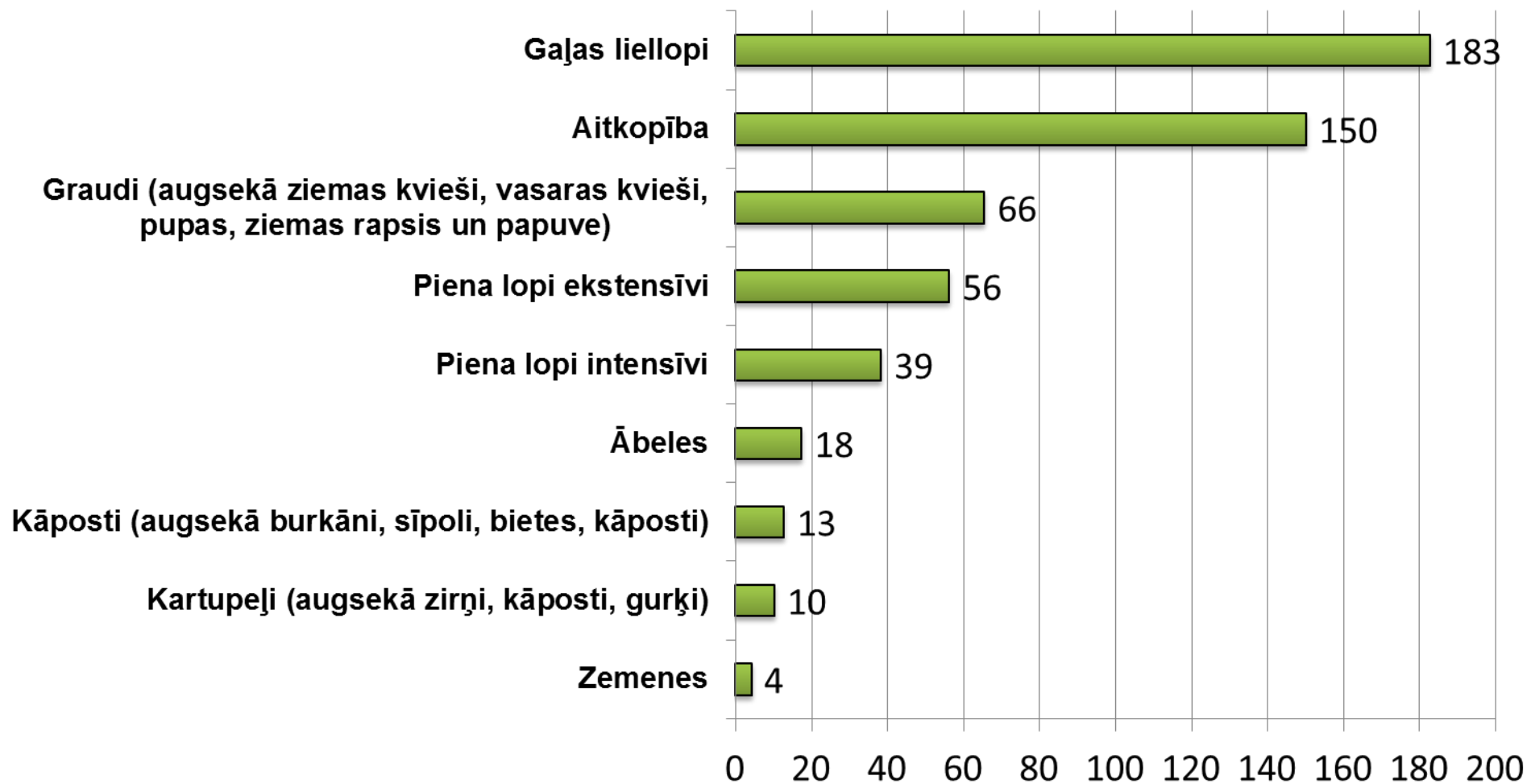
KĀPĒC PRASAM OBLIGĀTO % IEŅĒMUMIEM NO L/S RAŽOŠANAS
UN APGROZĪJUMU ?

Avots: Pētījums, «Mazo lauku saimniecību attīstības iespējas Latvijā», 2017

Ieņēmumu minimums

Ienākums uz ģimenes locekli mēnesī, EUR	625
Apgrozījums uz ģimenes locekli gadā, EUR	25 000
Ģimenes locekļu skaits ģimenē	4
Apgrozījums uz saimniecību gadā, EUR	100 000

Cik ha nepieciešami, lai nopelnītu 2100 EUR mēnesī

Ko esam paveikuši?

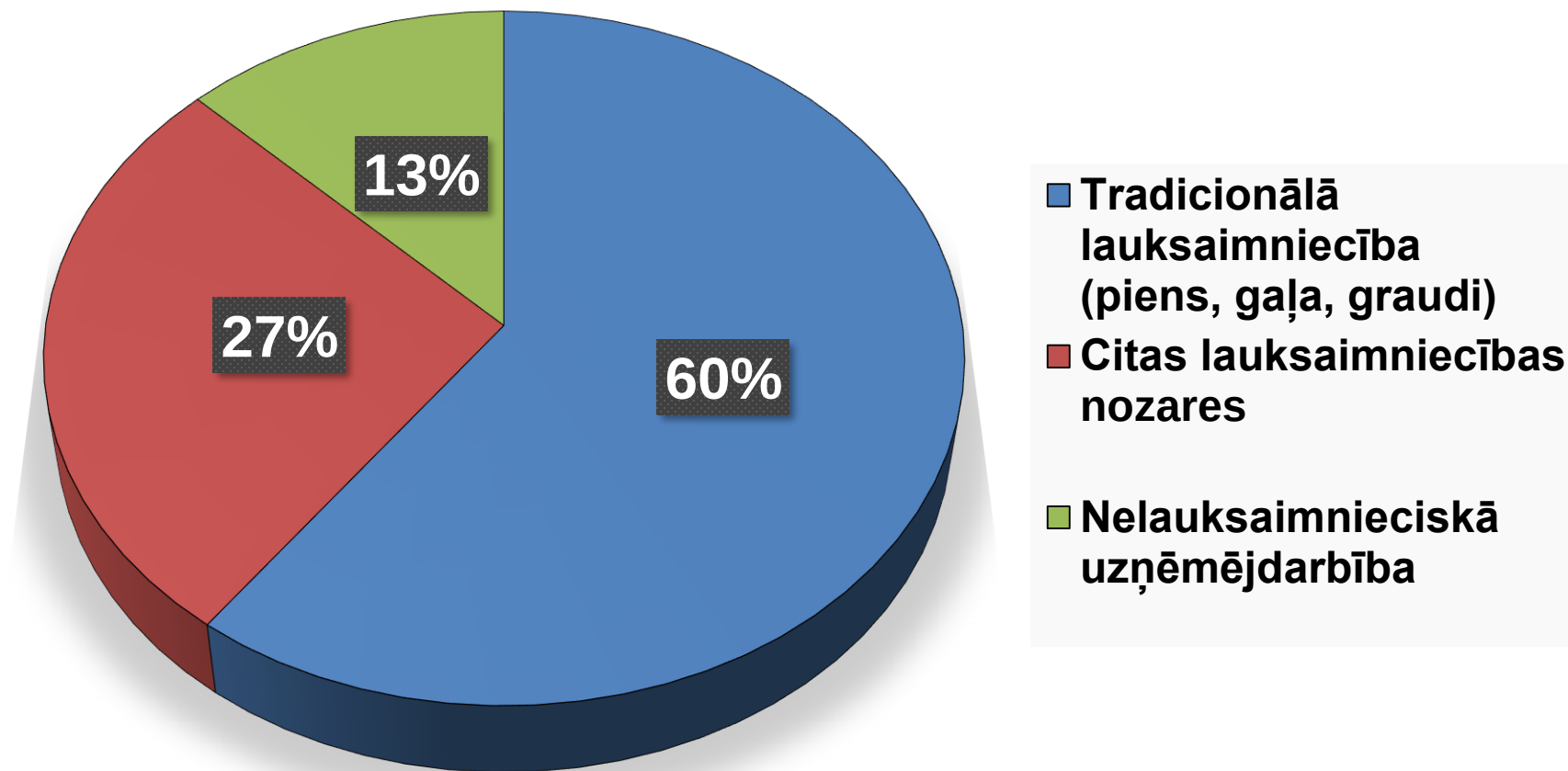

Kopš 2011. gada LLKC īsteno aktivitāti “Lauku teritoriju ekonomiskās aktivitātes programma” - mērķis ir palīdzēt nelielām saimniecībām lauku teritorijās uzsākt savu darbību, attīstīties un dažādot savu saimniekošanu. LLKC konsultanti visā Latvijā ir strādājuši ar **1383 saimniecībām**;

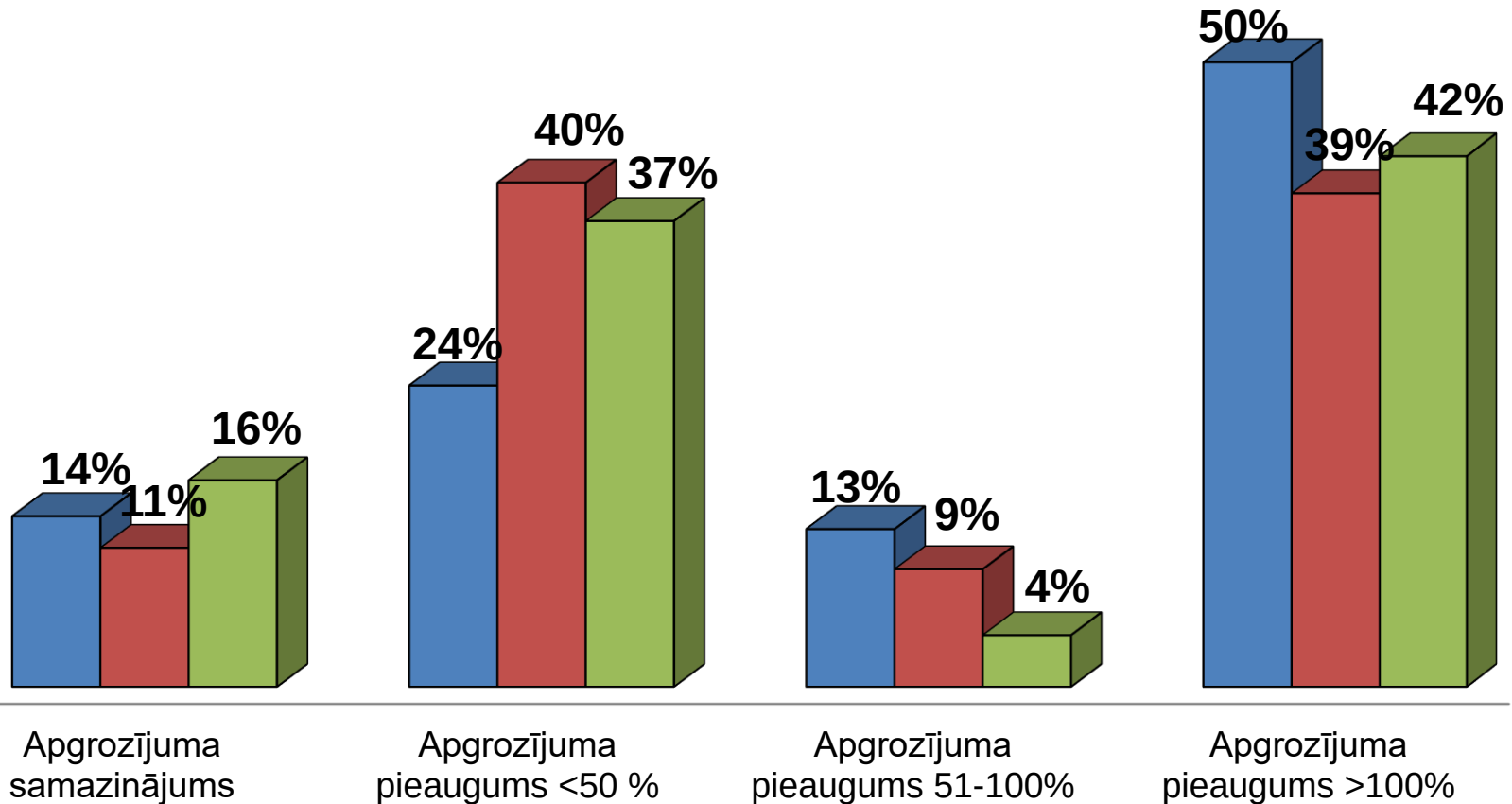
Kopš 2012. gada konkurss «**Laukiem būt**» veicinājis **142 jaunu uzņēmumu** izveidošanos, savukārt, konkursam pavisam iesniegti **378 biznesa plāni**

Saimniecību sadalījums pa nozarēm

Programmas klientu pieaugums

- Tradicionālā lauksaimniecība (piens, gaļa, graudi)
- Citas lauksaimniecības nozares
- Nelauksaimnieciskā uzņēmējdarbība

Zināšanu ieguves iespējas lauksaimniecībā (2019. gadā apmācīti vairāk nekā 11 tūkst. dalībnieku)

Darbības uzsākšanai – apmācīti 314 dalībnieki (2019)

Akreditētas programmas: Bioloģiskā lauksaimniecība, Lauksaimniecības pamati, Pamatnosacījumi pārtikas produktu ražošanai mājas apstākļos **KLĀTIENĒ** un **TĀLMĀCĪBĀ**

Attīstībai – apmācīti 957 dalībnieki (2019)

Dažādu nozaru kursi – augu aizsardzība, dzīvnieku pārvadāšana un pārraudzība, kāvēju apmācība, HACCP, minimālās higiēnas prasības **KLĀTIENĒ** un **TĀLMĀCĪBĀ**

Padziļinātām zināšanām – apmācīts 4108 dalībnieks (2019)

LAP Mācības un LAP Saimniecību un mežu apmeklējumi – augkopība, lopkopība, lauku vides dažādošana, ekonomika **KLĀTIENĒ**

Aktuālas informācijas ieguvei – apmācīti 6088 dalībnieki (2019)

Izglītojoši un informatīvi semināri reģionos – LAD, VAAD, ALTUM, LLKC aktualitātes **KLĀTIENĒ** un **TĀLMĀCĪBĀ**

Vajadzības attīstībai

	Resursi zemes iegādei/ nomai	Apgrozāmie līdzekļi	Pieeja investīciju atbalstam	Zināšanas
Tradicionālā lauksaimniecība	Augsta	Augsta	Augsta	Vidēji augsta
Citas lauksaimniecības nozares	Vidēja	Augsta	Augsta	Augsta
Nelauksaimniecī- skā uzņēmējdarbība	Zema	Augsta	Augsta	Augsta

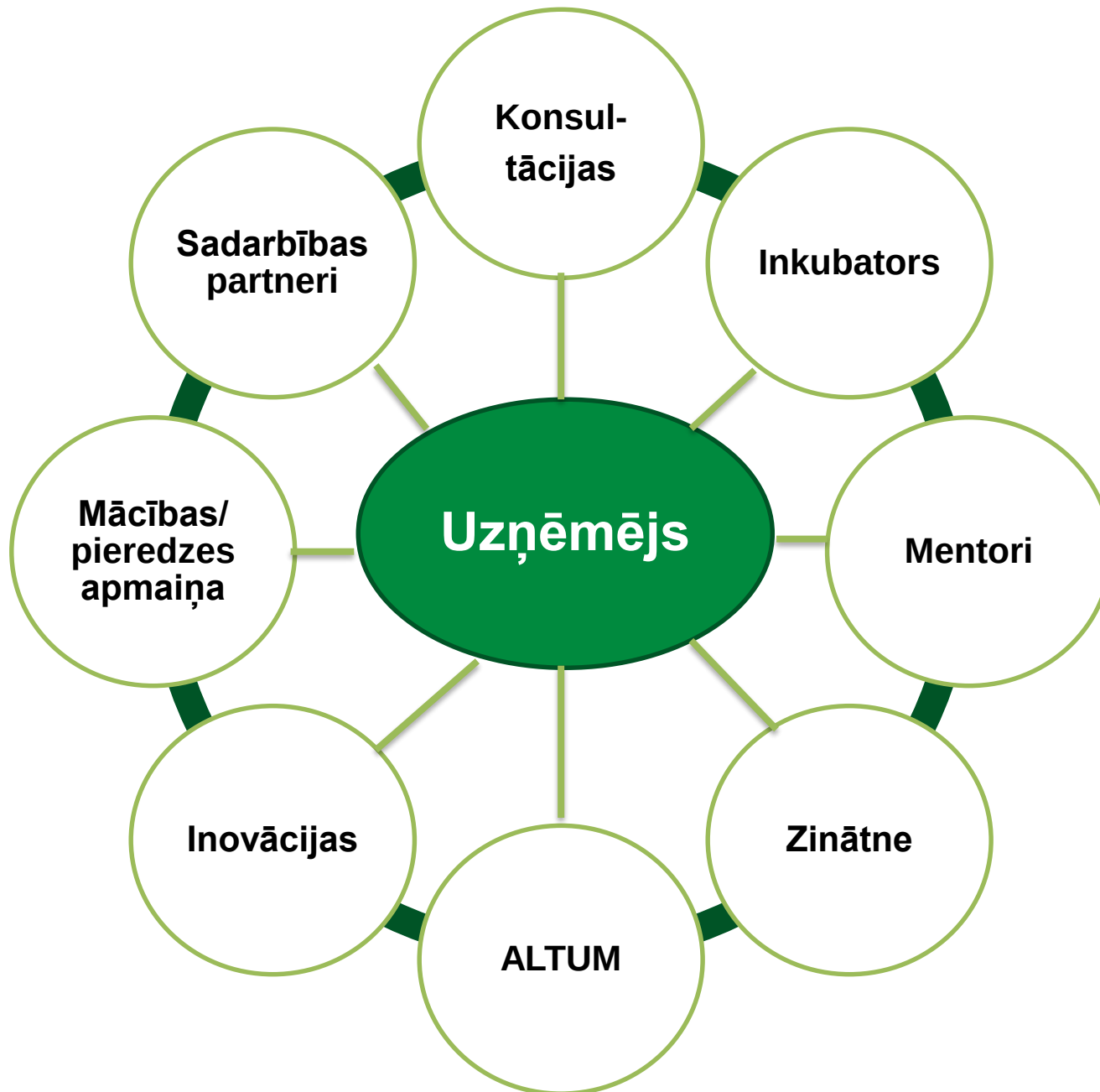
Iespējas

	Resursi Zemes iegādei/nomai	Apgrozāmie līdzekļi	Pieeja investīciju un grantu atbalsta programmām	Zināšanas
Tradicionālā lauksaimniecība Citas lauksaimniecības nozares Nelauksaimniecis -kā uzņēmējdarbība	* ha maksājums; *ALTUM – finansējums zemes iegādei	* ha maksājums; *ALTUM finanšu instrumenti	Atbilstošas Investīcijas mērķu sasniegšanai – 50% Investīciju aploksne, Intensitāte līdz 70% Plašāks saņ. loks	Konsultatīvais atbalsts izaugsmes mērķu sasniegšanai – Inkubatoru metode Konsultantu kapacitātes celšana

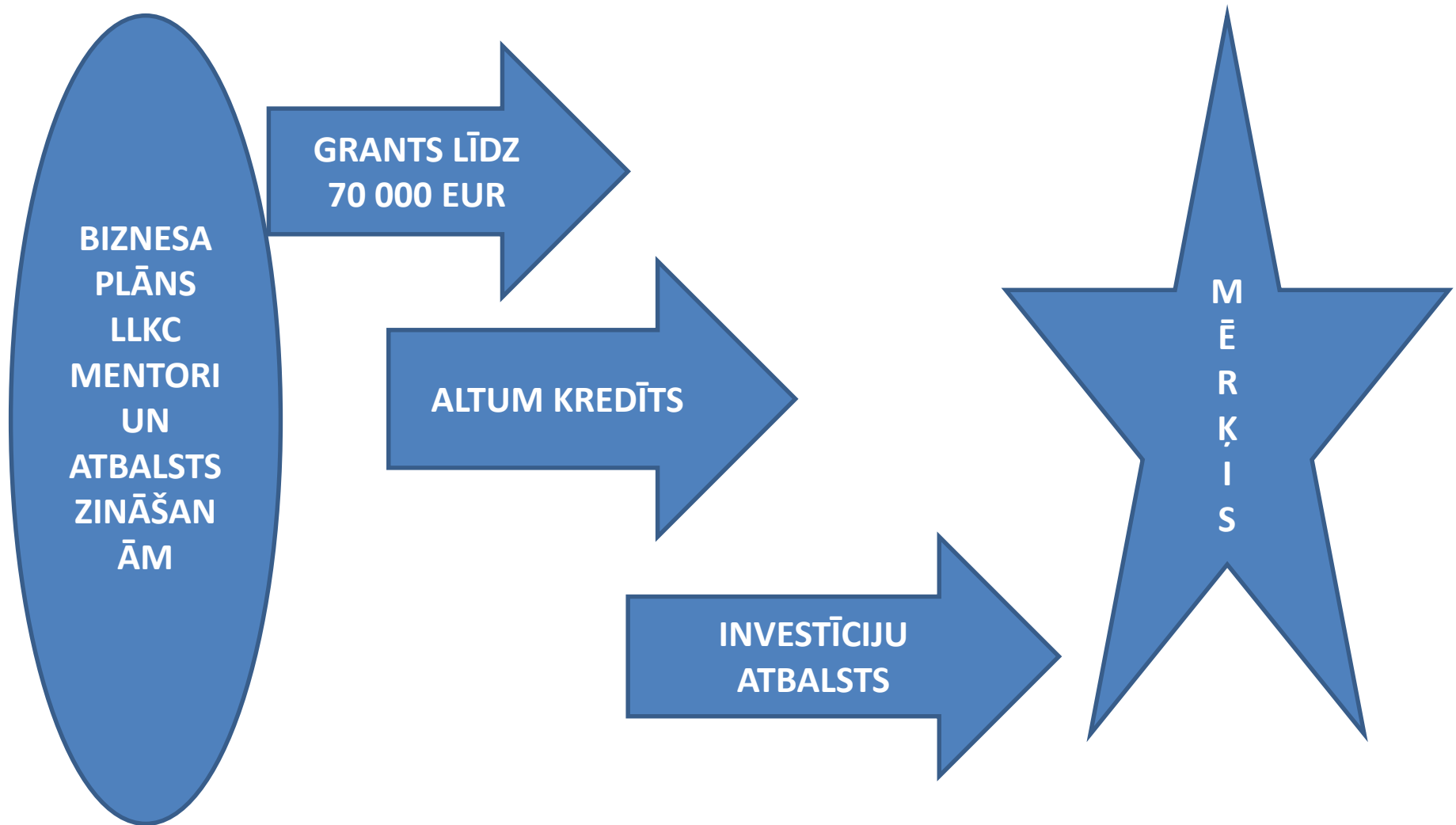
***Atbalsts sasaistīts ar ražošanas izaugsmi**

***Augsnes auglības un vides jautājumu risināšana**

Inkubātora atbalsta sistēma

Iespējas izaugsmei Jaunajiem un augošajiem.

IESAKA PUSDIENĀ

ĒDIENKARTE

SKOLĒNU PUSDIENĀM

Kāpostu vistoklis ar cūkgaļas cepeti
(Cūkas iķiņķis, ķiploki, svaigi zaļumi, garšaugi, svaigi kāposti, burkāni, sīpoli, ķirbji, olīvu eļļa, kailgraudu mieži, sviests, saldo krējums 35%, bietes, dzērvenes, ķimenes, tomātu pasta, sinepes, garšvielas)
Kcal 438,90

Burkānu krēmzupa ar cidonijām
(burkāni, sīpoli, pastinaks, sviests, basmati rīsi, piens 2%, pilngraudu ozu pārsias, garšaugi, svaigi zaļumi, cidonijas, dārzeņu buljons, dabīgais jogurts, garšvielas)
Kcal 128,34

Rudzu maize
Kcal 73,84

MĒS VARAM!

